

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. IX. Ad efficaciam doloris sufficit propositum particulare, extendens se ad sola venialia confessa. Potest dari universale, extendens sed ad omnia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

formaliter, aut virtualiter se extendens ad omnia mortalia; id est, talis dispositio in voluntate, ut omnibus manentibus quae nunc sunt, ex vi illius actus, quem nunc elicit, aut aliquando elicit voluntas, & adhuc habitualiter permanet, omnia peccata in particulari detestaretur, & nollet voluntas ea de cetero committere, si in particulari proponerentur ut talia.

Sed nunquid idem dicendum de peccatis venialibus?

CONCLUSIO IX.

Ad efficaciam doloris sufficit propositum particulare, extendens se ad sola venialia confessa. Potest dari universale, extendens se ad omnia.

200. Probatur i. pars Conclusi.

Um nulla sit necessitas confitendi omnia peccata venialia, immo confitendi aliqua; sicuti non requiritur dolor universalis, sed sufficit particularis de illis peccatis venialibus, quae penitens subicit Clavibus Ecclesiae; pari ratione non requiritur propositum universale, sed sufficit propositum particulare, extendens se ad illa tantum venialia, quorum petitur Absolutio sacramentalis. Porro necessitas huius propositi eodem modo probatur, quo supra Conclusionem primam probavimus necessitatem doloris.

201. Est moraliter impossibile vitare omnia peccata venialia. Probatur ex Scrip. 1. Ioan. 1.

Neque de hoc puncto est specialis controversia inter Doctores; sed disputant, an & quomodo possit dari propositum efficax circa omnia peccata venialia, cum moraliter impossibile sit omnia vitare, juxta illud 1. Ioan. 1. v. 8. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Quae verba explicans Concilium Milevitanum cap. 6. ait: Quisquis sic accipiendum putaverit, ut dicat, propter humilitatem oportere dici nos habere peccatum, non quia veritas est; anathema sit.

Conc. Milevitano.

& Trident.

Omitto cap. 78. & ubi iteratis vicibus hanc doctrinam definit, & solum subscribo verba Concilii Trid. sess. 6. can. 23. Si quis hominem semel iustificatum dixerit... posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex specialis Dei privilegio, quemadmodum de B. Virgine tenet Ecclesia; anathema sit. Ratio sumitur ex humana fragilitate; & continua impugnatione fomitis ac demonis, atque ex pluribus occasionibus inducentibus ad venialia.

Ratio humana fragilitas &c.

202. An hoc sit intelligendum etiam de venialibus.

Et quoniam haec ratio etiam locum habet in peccatis venialibus perfecte deliberatis, putat Felix de Grat. c. 5. diffin. 8. n. 7. hominem non posse in tota vita peccata omnia

venialia perfecte deliberata vitare, nisi ex specialis Dei privilegio. Sed, ut verum fatear, hoc non requiritur ad veritatem Scripturae, aut Conciliorum.

Docet praeterea idem Auctor n. 8. hominem per totam vitam sine speciali privilegio posse abstinere ab aliquo determinato peccato veniali, v. g. furto rei levis, ut patet per experientiam; secus ad venialibus circa sensibilia gustus & tactus, quoniam plures occasiones & tentationes illorum occurrunt. De mendacio levi plures dubitant, & Aliqui dicunt, non posse vitari sine speciali privilegio, tum propter fragilitatem humanam & innumerabiles occasiones; tum quis in Psalmo 115. v. 2. dicitur: Omnis homo mendax. Sed, inquit Felix, hoc non convincit; nam Augustinus & Hieronymus explicant de homine suae naturae relicto, id est, homo ex se est mendax.

Interrogas Felicem; poterit quis sine speciali privilegio pro parvo tempore esse sine veniali peccato? Respondet n. 9. affirmativus citans D. Augustinum lib. de Nat. & Grat. c. 62. Sed ibi nihil aliud invenio ad propositum, quam haec verba: Beatus vero Hieronymus... quid dixerit contra id, quod dicimus; vel quod istum (Pelagium) adhaeret, nescio; nisi quia posse esse hominem mendo corde restatus est. Quis negat? Sed gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, non sola arbitrii libertate. Et infra: Quisquis non credit Ioanni Apostolo, qui nec ipse ait: Si dixerimus quia peccatum non habuimus, sed, non habemus, Episcopo Hilario quomodo cessurus est? Pro gratia Christi clamor, sine qua nemo iustificatur, tamquam sufficienti naturae libero arbitrio.

Sanè si de mente D. Augustini queritur, non tantum pro parvo tempore, sed etiam pro tota vita hominem posse esse absque ullo peccato cum gratia Dei, expressissime docet lib. 2. de peccat. merit. c. 6. quod sic incipit: Nam qui dicunt, esse posse in hac vita hominem sine peccato, non est eis continuo incauta temeritate ostendendum, si enim esse posse negaverimus, & hominem libero arbitrio, qui hoc volendo appetit, & Dei virtuti vel misericordiae, qui hoc adjuvando effici, derogabimus. Sed alia quaestio est, utrum esse possit, alia utrum sit; alia si non est, cum possit esse, ut non sit; alia utrum, qui omnino nunquam ullum peccatum habuerit, non solum quisquam sit, verum etiam poterit aliquando esse, vel possit. In hac quaestione propositio quaestionum, si à me quaeratur, utrum homo sine peccato possit esse in hac vita, constet posse per Dei gratiam, & liberum eius arbitrium.

Ad secundam quaestionem, videlicet, utrum sit, Respondet cap. 7. in principio: Esse non credo, magis enim credo Scripturae dicenti: Ne tentes in iudicium cum servo tuo, quoniam non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Psalm. 142. v. 2. Et cap. 15. in principio sic objicit illi

ipſi: At enim Dominus ait: Eſtote perfecti, ſicut Pater veſter cæleſtis perfectus eſt, quod non præcipiet, inquit (Pelagiani) ſi ſener fieri non poſſe quod præcipit. Reſpondet S. Doctör: Non nunc quaeritur, utrum fieri poſſit; ſi iſtam perfectionem ad hoc accipiunt, ut ſine ullo ſit quiſque peccato, cum hanc agit vitam: iam enim ſuprà reſpondimus poſſe fieri, ſed utrum aliquis faciat, hoc nunc quaerimus.

Ad tertiam quaſtionem; Cum voluntate humana, gratiã adjuvante divina, ſine peccato in hac vita poſſit homo eſſe, cur non ſit, poſſem (inquit Divus Aug. ſuprà c. 17. in principio) ſacillime ac veraciſſimè reſpondere, quia homines nolunt. ſed ſe ex me quaeritur, quare nolunt, inus in longum. Verum tamen etiam hoc, ſine præiudicio diſtinguentioris inqueſtione, brevier dicam. Nolunt homines facere, quod iuſtum eſt; ſive quia latet an iuſtum ſit; ſive quia non delectat. Tandem enim quidquam vehementius volumus, quanto certius quam bonum ſit nominis, eog, delectamur adentibus. Inſtantia igitur & infirmitas vitia ſunt, que impediunt voluntatem, ne moveatur ad faciendum opus bonum, vel ab opere malo abſtinendum. Vt autem innotſcat, quod latebat, & ſuave fiat, quod non delectabat, gratia Dei eſt, que hominum adjuvat voluntates; quã ut non adinventur, in ipſis eadem cauſa eſt; non in Deo; ſive damandi prædeſtinati ſunt propter iniquitatem ſuperbia; ſive contra ipſam ſuam ſuperbiam iudicandi, & erudendi, ſi filii ſint iuſticiæ diæ.

Denique ad quaſtionem 4. Virum qui omnino nunquam ullum peccatum habuerit, habiturus ve ſit, non ſolum quiſquam natorum hominum ſit, verum etiam poterit aliquando eſſe vel poſſit? Reſpondet S. Doctör c. 20. Hunc priuſ, præter omnem mediatorum Dei & hominum, hominem Chriſtum Ieſum, nullum vel eſſe, vel fuiſſe, vel futurum eſſe, certifiſſimum eſt.

Quomodo autem hæc doctrina D. Auguſtini non repugnet Concilio Tridentino ſuprà allegato, ſtatim clariùs apparebit. Pro præſenti ſufficiat, D. Auguſtinum loco citato à Felice de Nat. & grat. c. 62. ſimiliter lib. 2. de Peccat. merit. c. 2. quem locum citat à Lapide in Prov. c. 24. v. 16. pro eadem opinione, nullatenus huic ſuffragari.

Melius ergo probatur ex ratione; quia videlicet brevi tempore non occurrunt tot occaſiones & tentationes, & Scripturæ commode intelligi poſſunt de longo tempore ſeu de tempore totius vitæ; & prout eas videtur intellexiſſe Tridentinum ſuprà can. 32.

Appoſitè S. Hieronymus lib. 3. adverſus Pelagium non longè à medio: Hoc, inquit, eſt quod tibi in principio dixeram, in noſtra ſitum eſſe poteſtate vel peccare, vel non peccare; & vel ad bonum, vel ad malum extendere manum, ut liberam ſeruetur arbitrium: ſed hoc pro modo, & tempore, & conditione fragilitatis humane: perſeuerantem autem impeccantiã ſoli reſervari Deo,

& ei, qui Verbum caro factus, carnis detrimenta & peccata non pertulit. Neque quia ad breve poſſum, coges me, ut poſſum inguier. Poſſum ieiunare, vigilare, ambulare, legere, pſallere, ſedere, dormire, nunquid in perpetuum?

Si dixeris; ergo talis homo gloriari poterit, quod habeat mundum cor; cum tamen ſcriptum ſit Prov. 20. v. 9. Quis poteſt dicere, mundum eſt cor meum, purus ſum à peccato? Reſpondeo neg. Conſ. quia ſine revelatione nemo poteſt ſcire ſe eſſe abſque omni peccato; & eo ipſo quo certò affirmaret, quod eſt dubium, mentiretur.

Atque admiſſo, quod aliquis verè & probabiliter idipſum de ſe affirmare poſſet, quod tempore, v. g. unius horæ, non peccaret, adhuc verè poſſet, & deberet dicere: Dimitte nobis debita noſtra, quia adhuc ignorat, an haberit remiſſionem peccatorum præteritorum. Sed & illã remiſſione cognitã, adhuc verum diceret, quia eadem peccata ſapiùs remitti poſſunt. Similiter ſubſiſteret dictum Joannis ſuprà: Si dixerimus, quia peccatum non habemus &c. id eſt, quoniam non peccavimus, vel peccato obnoxii non fuimus, & plerumque ſumus. Ita exponit Vega lib. 14. de Juſtis. cap. 19.

Et hæc ſuam expoſitionem colligit ex verbis immediatè ſubſequentibus: Si conſtreamur peccata noſtra, fidelis eſt & iuſtus, ut remittat nobis peccata noſtra, & emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus, quoniam non peccavimus, mendacem ſcimus eum &c. Expendamus bene, inquit Vega, duo illa verba; Et emundet nos ab omni iniquitate; & Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, vel, quoniam non peccavimus. Et ex prioribus conſtabit, non eſſe contra Dei veritatem, ſed conſonum potiùs ipſius veritati & juſtitia, ut credamus, nos aliquando Chriſti gratiã & ſanguine liberos eſſe & mundos ab omni iniquitate. Ex poſterioribus verò colligere licebit, perinde eſſe, ſi dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ac ſi aperitiùs diceretur: Si dixerimus, quoniam peccato obnoxii non fuimus, & plerumque ſumus. Hæc ille.

Neque iſta expoſitio repugnat D. Auguſtino ſuprà de Nat. & Grat. c. 62. nam Ench. c. 64. ſic ait: Neque enim quia peccatum eſt omne crimen, ideo crimen eſt etiam omne peccatum. Ita, ſanctorum hominum vitam, quamdiu in hac morte vivunt, inveniri poſſe dicimus ſine crimine (id eſt, peccato mortali) peccatum autem ſi dixerimus, quia non habemus (ſcilicet quamdiu in hac morte vivitur) ut ait S. Apoſtolus, noſmetipſos ſeducimus.

Conſimiliter ſcribit lib. de perfect. juſt. prope finem, ibi: Quiſquis autem dicit, poſt acceptam remiſſionem peccatorum, ita quemquam hominem iuſte vixiſſe in hac carne, vel vivere, ut nullum habeat on-hno peccatum (ſcilicet quamdiu vivit) contra dicit Apoſtolo Ioanni, qui ait: Si dixerimus, quia peccatum non habemus &c. Non enim habuimus, ſed, habemus dixit,

208. Obiectio ex Scrip. Prov. v. 9. Solvitur,

209. Expoſitio illorum verborum: Si dixerimus &c. x. Joan. 1. c. 1. Vegã.

210. que non repugnat D. Aug.

non

non pro quolibet tempore, sed pro tota statione vite præsentis.

211. Quanto tempore possit homo vivere sine peccato ex Felice, & Suario.

Quæris à me, quanto tempore homo possit vivere absque omni peccato veniali? Respondeo cum Felice supra n. 10. hoc tempus non posse omnino definiti; quia pendet ex variis circumstantiis, ut ex complexione & dispositione hominis, ex consuetudine, ex vitæ statu, & similibus. Interim Suarius lib. 9. de Grat. c. 8. n. 29. existimat probabile, quod per integrum diem.

Obiectio ex Script. Prov. 24.

Nec obstat illud Proverb. 24. v. 16. Septies in die cadit iustus; nam *ly in die*, non est in Hebræo, neque in Græco, & in Biblia vulgata Sixti V. est omisium, atque ita citatur ab Augustino lib. 11. de Civit. c. 31. ibi *ideo pro universo saepe ponitur, sicut est: Septies cadet iustus & resurget, id est quotiescumque ceciderit non peribit. Ut ut sit, certum est, longiori tempore posse vitari venialia deliberata, quàm quæ sunt ex subreptione.*

212. Secunda obiectio ex Bull. Pontif. Innoc. 10. & Alex. 7.

Sed dicit aliquis; Innocentius X. Bullâ quæ incipit: *Cum occasione* A. 1653. pridie Kal. Junii An. Pontif. 9. Et post illum Alexander VII. Bullâ: *Ad sacram B. Petri sedem* A. 1656. 17. Kal. Novembris Pontif. A. 2. hanc propositionem: *Aliqua Dei præcepta hominibus iustis volentibus & conantibus, secundum præsentem, quas habent vires, sunt impossibilia; deest quoque illis gratia, quâ possibilia fiunt*; temerariam, impiam, blasphemam, anathemate damnatam, & hæreticam declarant, & ut talem damnant; ergo sine speciali auxilio, de quo ibi nulla fit mentio, potest quilibet iustus vitare omnia venialia in tota vita sua. Probatur Consequentia: quia omnia præcepta sunt possibilia; quodcumque autem peccatum veniale repugnat alicui præcepto.

Evasio præcluditur.

Nec fatissimas dicendo, posse vitare omnia divisim, quamvis non conjunctim; & per consequens posse observare omnia præcepta divisim, tamen non conjunctim; hæc, inquam, distinctio impertinens est: si enim non potest conjunctim omnia observare, jam necessarium verum est, aliquod esse non observabile; nam idcirco non potest omnia conjunctim, quia aliquod non potest. Enimvero vitare hoc, & istud, & illud, & sic de ceteris in particulari, idem est quod vitare omnia collectivè; si ergo non potest vitare omnia collectivè, signum est quod vel hoc, vel istud in particulari non possit: nam omnia nihil sunt præter singula, neque omnia simul occurrunt vitanda, sed nunc unum nunc aliud, adeoque si non possit omnia vitare, videtur quod neque singula.

213. Argumentum Scoti.

Ita arguit Scotus 2. dist. 28. q. 1. n. 2. contra Henr. Quod l. 6. q. 11. *Exemplum ponitur, inquit Doctor n. 2. de existente in vase perforato, quod licet possit quodlibet singulorum foraminum obstruere, non tamen omnia, dum enim*

unum obstruit, relinquunt alia patens.

Sed contra; Si in hoc tempore (inquit n. 5.) potest cavere ab hoc peccato mortali & illo, & dum cavet hoc, cavet omne: & similiter de tempore consequente, & sic de semper: ergo si potest semper cavere hoc, & illud, simul potest cavere omnia. Assumptum, quod si potest cavere hoc peccatum mortale pro tunc, quod potest etiam cavere illud aliud, & ita omne pro tunc, patet; quia voluntas non potest habere simul distinctos consensus, qui requiruntur ad peccatum mortale, & ad resistendum peccato mortali; & ita dum distinctè habet actum resistendi huic peccato mortali, nullum aliud velle habet tunc, per quod aliud velle pro tunc peccet mortaliter, maxime cum preservando se ab uno peccato mortali, fit fortis ad resistendum aliis, ergo si nunc potest hoc peccatum cavere, de quo tenentur, multo magis illud potest alias cavere, & sic de aliis. Huculque Scotus.

Respondet Felix de Grat. c. 4. diff. 9. n. 7. Argumentum Scoti concludit, quod voluntas potest physicè sine auxilio evitare omnia peccata, non tamen evitabit sine auxilio; nam voluntas habet quamdam impotentiam moralem propter occasiones, & tentationes, quæ frequenter occurrunt, & quia sensus externi, à quibus voluntas dependet, fatigantur & laxantur assiduitate, quæ impotentia cum moralis sit, non est infallibilis; nam oppositum solet aliquando evenire cum tali impotentia; nihilominus quia tales tentationes valde alliciunt voluntatem, habet velut quamdam determinationem; ideo requiritur auxilium, ut voluntas non solum physicè, sed moraliter possit proximè prorumpere in actum circa quodcumque præceptum, & circa omne collectivum; licet ad hoc vel illud non requiratur gratia. Hæc ille.

Et ante ipsum Smiling de Deo Uno Tract. 3. disp. 6. n. 145. Respondeo (inquit hic Auctor) ad primam dubitationem, impotentiam vitandi omnia venialia non esse impotentiam physicam, sed moralem; atque eam quidem tantam, ut nunquam contingat, absque speciali privilegio, omnia per totam vitam vitari; quod an debeat intelligi collectivum, vel etiam de omnibus divisim, quæstio de nomine esse potest, in qua magis probo cum loquendi modum, quod tam de omnibus divisim, quàm collectivum intelligatur.

Prima pars, quod impotentia vitandi omnia venialia non sit physica, patet; quia aliis peccata vitanda non vitando omnia venialia peccata, quæ est implicatio in adjectivo. Sequela patet; quia nemo peccat in eo, quod absolutè & physicè non potest evitare. Secunda pars, quod nihilominus hæc impotentia sit moralis, colligitur ex Patribus & Conciliis; quia dicunt, non posse hominem absque speciali privilegio omnia vitare; quod cum non possit intelligi de impotentia physica, debet intelligi de morali. Hæc ille.

Quid

gratia orandi, juxta illud Concilii Tridentini supra cap. 11. *labendo monet facere, quod possis; & petere quod non possis, & adjuvat, ut possis; quantum vis in hac vita non sit sine peccato, quia non vult.*

221. *Medicus homo, inquit Divus Augustinus lib. de Nat. & Grat. cap. 26. cum sanaverit hominem, iam de cetero sustentandum elementis & alimentis corporalibus, ut eadem sanica apto subsidio convalescat atque persistat, Deo dimittit, qui prabet ista in carne viventibus, cuius etiam erant illa, que dum curaret, adhibebat. Ipse autem Deus, cum per Mediatorem Dei & hominem hominem Iesum Christum spiritualiter sanat agrum, vel vivificat mortuum, id est, iustificat impium, & cum ad perfectam sanitatem, hoc est, ad perfectam vitam iustitiam, perduxerit, non deserit, si non deseratur, ut pie semper iusteq; vivatur; sicut enim corpus, etiam plenissime sanus, nisi candore lucis aditus non potest cernere, sic homo, etiam plenissime iustificatus, nisi æterna luce iustitie divinitus adiuvetur, retine non potest vivere. Sanat ergo Deus, non solum ut delectat, quod peccavimus; sed etiam ut præstet, ne peccemus.*

de Concilio Tridentino. Quo loco Sancti Doctoris utitur Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 11. ibi: *Quod sit, ut iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in via iustitie sentire debeant, quo liberati iam à peccato, servi autem facti Deo, sobriè, iuste, & pie viuentes proficere possint per Christum Iesum, per quem accessum habuerunt in gratiam istam. Deus namq; sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur.*

222. *Si dixeris, Deum non prius deserere per subtractionem gratiæ sanctificantis; secus per subtractionem gratiæ actualis. Contrà; Augustinus asserit medicum deserere, non Deum; sed medicus deserit, non subtrahendo sanitatem, vel definendo eam immediatè conseruare; verùm subtrahendo consilia sua ac remedia; ergo Deus sua consilia ac remedia non subtrahit, id est, non subtrahit gratias actuales, utique sufficientes ad sobriè, iustè, & piè vivendum.*

In hoc namque consistit non desertio Dei; (ut patet ex verbis Augustini) quod piè semper iustèque vivatur, quod fit per gratiam actualem, quæ est æterna lux iustitiæ, per quam præstat Deus, ne peccemus, cum per gratiam iustificantem delectat, quod peccavimus.

223. *Elegantèr idem S. Doctor eodem libro c. 69. Valde bona sunt præcepta, si legitime his utamur, eo quippe ipso, quo firmissimè creditur, Deum iustum & bonum impossibilia non potuisse præcipere, hinc admonemur, & in facilibus quid agamus, & in difficilibus quid petamus. Quomodo autem potest quis credere, Deum non præcipere impossibilia, si credere debeat, ut quidam videntur velle, nullam esse nisi impossibilis præcepti transgressionem? Nam præter gratiam efficacem, que*

tunc non adest, nulla datur sufficientes, secundum illos Auctores, per quam homo implet præceptum, si veller. Quid etiam opus erat distinguere inter præcepta facilia & difficilia, cum transgredienti, omnia sint æquè impossibilia?

Quod ex vitis nature (inquit Augustinus eodem lib. c. 66.) non ex constitutione natura sit quædam peccandi necessitas, audiatur homo, atque in eadem necessitas non sit, discat Deo dicere: De necessitatibus meis educe me; quia & in hismodi oratione certamen est adversus tentatorem de ista contra nos necessitate pregnantem: ac per hoc, oportet gratiâ per Iesum Christum Dominum, & mala necessitates removebitur, & libertas plena triebitur.

Rectè Sanctissime Præsul. Sed si est impossibile (ut quidam videntur dicere) ut homo audiat, atque discat Deo dicere: De necessitatibus meis &c. quando id non dicit, ad quid, interrogat quispiam, hæc admonitio & exhortatio? Deinde fallà (quod absit) videtis promittere, si iustus volentibus, conantibus, orantibus negetur gratia necessaria ad divina præcepta observanda.

Respondetur; iustus illos, quibus negetur gratia necessaria, non velle, conari, & orare ut oportet, quod tamen requiritur ex mente Divi Augustini supra c. 17. in fine: *Vnde adhortamur à Deo petere sapientiam, qui dat omnibus; assistentem, utiq; his omnibus, qui sic petunt, & tantum petunt, quomodo & quantum res tanti petenda est. Et Concilium Araul. can. 25. ait: Hoc etiam sceleratam fidem Catholicam credimus, quod acceptâ per Baptisimum gratiâ, omnes baptizati (Christo auxiliante & cooperante) que ad salutem pertinent possunt & debent (si fideliter laborare voluerint) adipisci.*

Consentio, inquis, sed quid tum? Nonne quia iustus non orat ut oportet, ideo non potest orare ut oportet? Hoc est quod queritur, an homo possit aliquid facere potentia proxima & antecedente, quod non facit, seu quod non potest facere potestate consequente.

Fateor itaque, homines non semper velle & conari sicut oportet, & ideo non semper obtinere gratiam efficacem observandi omnia præcepta divina; verùm tunc non contantur secundum presentes, quas habent vires; nam possent conari & velle ut oportet, & ex defectu voluntatis provenit, quod non faciunt, juxta illud Araulicani statim citati: *Si fideliter laborare voluerint; ergo habent potentiam laborandi fideliter; ergo gratiam sufficientem, si quæ libenter concedimus, solum liberum arbitrium non posse fideliter laborare; quod unicum intendit Augustinus probare contra Pelagium in lib. de Nat. & Grat. jam sæpius allegato.*

Hinc cap. 44. in fine sic ait: *Quid enim dicit brevius potuit, & verius, quam possibilitatem non peccandi quantumcumque est, vel erit in homine, nisi Deo debere reputari? Hoc & nos dicimus, iungamus deinceps. Similia habet aliis capitibus illius libri.*

Ex quibus manifestum est, S. Augustinum non impugare, vel damnare Catholicos, qui credunt possibile esse mandata, etiam his, qui illa transgrediuntur; sed Pelagianos, qui allerebant, illam possibilitatem ex sola pro-

venire arbitrii libertate, ex sufficiente naturæ libero arbitrio, ex eadem potestate, quâ potuit homo vitari, quod procul dubio potuit sine gratia.

Qui ergo asserunt gratiam necessariam, non damnantur ab Augustino, neque deprimunt gratiam, & extollunt arbitrium, sed magis amplificat gratiam, dicentes eam homines habere, etiam quando mandatum transgrediuntur; cum tamen alii eam tunc negent.

Si inferas; ergo gratia necessaria est ad peccandum. Respondetur, sicut lex est necessaria ad peccandum; nam sine lege non est transgressio, sine gratia autem non est transgressio voluntaria seu libera; quia bonum oppositum est impossibile; non ergo datur gratia ad peccandum, neque lex posita est, ut homo eam transgrediat, sed potius ut bonum operetur; quia tamen & lege, & gratiâ subinde abutitur, ideo imputatur ei & gratiâ, & lex in peccatum.

Apposuit D. Bernardus Ser. 1. in Pent. Multi liquidem moventur, ut bene faciant, sed minime sciunt quid agendum sit, nisi adsit denuo gratia Spiritus sancti, ut quam inspirat cogitationem, doceat in opus proferre, ne vacua in nobis sit gratia Dei. Sed quid? Sciunt bonum, & non faciunt, peccatum est illi gratia. Ergo supponit Sanctus Bernardus quod possint homines moveri ad bonum, & scire bonum per gratiam Spiritus sancti, nec tamen facere bonum, quod sciunt, & ad quod moventur; quod non est aliud, quam habere gratiam sufficientem, & carere gratiâ efficaci.

Hinc quando S. Augustinus lib. de Nat. & Grat. cap. 43. dicit: Neque de ipsa possibilitate contendit, cum sanata & adiuta hominis voluntate, possibilitas ipsa simul cum effectu in sanctis proveniat. Et lib. de Grat. Christi cap. 14. Non est consequens, ut qui potest venire, etiam veniat, nisi id voluerit atque fecerit. Sed omnis qui didicit a Patre, non solum potest venire, sed venit; ubi iam & possibilitatis profectus, & voluntatis affectus, & actus effectus est. Item cap. 13. Qui novit quid est, quod fieri debeat, & non facit, nondum à Deo didicit secundum gratiam, sed secundum legem, non secundum spiritum, sed secundum litteram. Quamvis multi, quod imperat lex, facere videantur timore pene, non amore iustitiæ.

Hic, dico, & similibus locis, S. Augustinus minime contradicit D. Bernardo; sed solum intendit probare, hominibus sanctis & prædestinatis non tantum dari gratiam sufficientem, seu possibilitatem bene agendi; sed etiam ipsam bonam voluntatem, seu gratiam effi-

cacem, prout loquitur Apostolus ad Philippen. 1. v. 6. Considerans hoc ipsum, quia qui cepit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Iesu. Et 2. v. 13. Deus est enim qui operatur in vobis & velle, & perficere, pro bona voluntate. De quo plura vide disp. 6. sect. 5. concl. 2. & 3.

Et verò quoniam gratia efficax propria est electorum, hinc Christus Joan. 15. v. 16. ait Discipulis suis: Non vos me elegistis, sed ego elegi vos. Adeoque Apostolus non perperam erupit in has admirantis voces: O altitudo divitiarum &c. Rom. 11. v. 33. Et D. August. lib. de Spirit. & litt. c. 34. Si ad illam profunditatem scrutandam quisquam nos coarctet: cur illi ita suadeatur, ut persuadeatur, illi autem non ita: duo sola occurrunt interim quæ respondere mihi placeat: O altitudo divitiarum! & Nunquid iniquitas apud Deum?

Mirantur siquidem, non quia putant liberum arbitrium minime concurrere cum gratia Dei ad sui discretionem seu electionem; aut quia iudicant, arbitrium non posse resistere gratiæ interiori Dei; sed quod omnino absconditum sit à cogitatione humana, cur Deus, cum posset utrique dare gratiam efficacem, id est, talem quæ infallibiliter esset motura voluntatem, uni tamen det, & alteri neget. Unde (quod bene notandum est) non dicit Augustinus: Cur illi ita suadeatur, ut possit credere, illi autem non ita; sed: Cur illi ita suadeatur, ut persuadeatur, id est, ut credat, illi autem non ita.

His prælibatis de possibilitate & impossibilitate observandi præcepta divina, consequenter de possibilitate & impossibilitate vitandi peccata venialia: Respondeo ad difficultatem propositam, puta an, & quomodo possit dari propositum efficax vitandi omnia peccata venialia? Respondeo; inquam, non obstante morali impossibilitate vitandi omnia peccata venialia sive collectivè, sive divisivè sumptâ, prout hætenus explicuimus, tenetur quilibet omnia vitare, sic ut peccet per contrarium propositum, ut omnes fatentur; ergo non dubium, quin possit habere propositum efficax vitandi omnia peccata venialia; alioquin contrarium propositum non foret liberum; & per consequens non peccaminosum; ergo peccatum, & non peccatum, quæ est manifesta implicancia.

Quæris quomodo id possit fieri, cum penitens moraliter certus sit, se aliquando peccaturum venialiter. Respondeo; eo modo quo fieri potest, quod moraliter certus de reincidencia in peccatum mortale, efficaciter proponat illud evitare; quia videlicet, quantum in se est, pro nunc vult cum divina gratia non peccare; etsi aliunde certò sciat, oblatâ occasione propositum istud mutandum. Sic Petrus monitus à Christo, poterat pro tunc efficaciter proponere, quantum de se erat, non

229. Gratia efficax est propria electorum. Joan. 15. Rom. 11. S. Aug.

230. An possit dari propositum efficax vitandi omnia venialia.

231. & quomodo?

Vuu2 non

non negare Christum; licet cerio sciret, se postea defecturum a proposito.

Sic aliquis potest dicere: *Pro nunc habeo animum non blasphemandi Deum, quamvis sciam, in inferno me animum illum mutaturum*: licet enim non possit dari voluntas omnino absoluta circa impossibile, bene tamen voluntas efficax, quantum est ex parte agentis, qui ita dispositus est, ut ex vi illius actus sit paratus ad faciendum, quidquid apparet possibile ad consequendum talem effectum.

Atque hoc modo, qui detestatur efficaciter peccatum praeteritum, haud equidem omnino absolute vult non fuisse peccatum; ad praeteritum enim non datur potentia, ut supra diximus; sed, quantum est ex vi illius affectus, paratus est adhibere omne medium ad impediendum istud peccatum, si foret possibile. Nonne fur, qui ducitur ad paribulum, potest efficaciter velle effugere, etsi nullum de facto adhibeat medium, quia nullum apparet possibile? Alioquin cui Deus revelasset suam aeternam damnationem, propter peccatum mortale futurum, non posset efficaciter proponere nunquam peccare mortaliter, adeoque nunquam debite suscipere Sacramentum Penitentiae, ad quod requiritur propositum de caetero non peccandi mortaliter. Quid autem eo absurdius?

232. **Obiectio.** Dices: disparitas est, quod evitatio omnis peccati mortalis, moraliter sit possibilis, cum communi gratia Dei; evitatio vero omnis peccati venialis non nisi ex speciali privilegio, quod non omnibus datur.

Responsio. Respondeo; in utroque casu est certitudo peccati futuri, immo major in calu revelationis, si est omnino absoluta (ut suppono) quia revelatio divina est absolute infallibilis; adeoque nec per speciale privilegium talis potest salvari, id est, aliquando salvabitur; in alio casu adhuc aliqua subest incertitudo, quia saltem per speciale privilegium posset huiusmodi penitens amplius non peccare venialiter.

Non obstante revelatione damnationis, homo tenetur servare omnia praecepta divina. Sicuti ergo, non obstante huiusmodi revelatione, homo tenetur servare omnia praecepta divina; per consequens potest & debet habere propositum efficax illa servandi, quia potest servare, si velit adhibere omnia necessaria; & observabit, si ex parte sua non desit; consimiliter tamen si revelatum sit, hominem in tota vita sua non posse vitare, id est, non vitaturum omnia venialia, absque speciali auxilio Dei; est jam revelatum esset, istud speciale privilegium mihi non concedendum; equidem teneor omnia peccata venialia evitare; per consequens possum habere propositum efficax evitandi omnia peccata venialia in tota vita mea, quia possum vitare, si velim adhibere omnia necessaria; & evitabo, si ex parte mea nihil desit. Ideoque qui contrarium

propositum haberet, scilicet non vitandi illud peccatum veniale, quod moraliter non potest vitare, id est, quod infallibiliter eveniet, adhuc peccaret venialiter; quia licet infallibiliter, equidem liberè; alioquin esset, & non esset peccatum; peccatum ut supponitur; non peccatum, quia non liberum.

Non me lateat, quod docet Conrinc de Actibus supernat. disp. 20. n. 135. Si Deus inquit alicui clarè revelaret, ipsum determinato instanti, sive certo tempore brevissimo, quod instar instantis apprehendimus, certum peccatum commissurum, ita ut ipse hoc, dum tempus illud adesset, perfectè apprehenderet, & graviter ad id committendum tentaretur, ita ut sine gravi labore non posset tentationi resistere, etsi talis tunc liberè intentus, aut minus intensè peccaret, tamen non satis video, quomodo possit verè dici, absolute esse in ipso potestate illud peccatum vitare. Cum enim tali sit impossibile, concipere seriam omnino voluntatem evitandi illud peccatum, & ad hoc ex parte sua efficaciter conari, eò quod sciat, se frustra in eo vitando laboraturum, valde difficile est videre, quomodo tunc in eius sit potestate illi tentationi non succumbere; praesertim cum humano more aut vis, aut nullo modo fieri possit, ut talis concipiat sibi esse verè possibile, tale peccatum hic & nunc de facto evitare; ea autem quae apprehendimus nobis impossibilia, non possumus serio, & ex parte nostra efficaciter velle. Unde sequitur, istum non posse serio, ac ex parte sua efficaciter velle illud peccatum evitare, cum tamen sine eiusmodi voluntate ei sit impossibile id evitare. Hucusque Regius.

Sed hic non est casus noster; cum Deus nulli clarè revelaverit, ipsum determinato instanti, sive certo tempore brevissimo, quod instar instantis apprehendimus, certum peccatum veniale commissurum; sed peccatum incertum committendum, incerto tempore totius vitae: tunc autem, secundum Regium supra n. 128. nullo modo necessitatur homo, ut apprehendat peccatum pro aliquo determinato tempore inevitabile; atque ita potest pro quocumque tempore determinato sperare ipsius evitacionem, & ad hanc serio conari.

Deinde n. 139. ait Regius: Non statim hinc quidquam hac dere definire; sed proposita utrimque argumentis, rem aliis definitam relinquere. Ut autem dicam, quod ego sentio; in primis, cum remissio & intensio actus, non distinguantur realiter ab ipso actu, si talis liberè intentus, aut minus intensè peccaret, non satis video, quomodo non possit verè dici, absolute esse in ipso potestate illud peccatum vitare.

Immo si peccatum est, ut supponitur, debet verè dici, absolute esse in ipso potestate illud vitare: nam (teste Augustino lib. 1. Re. 6. de

tract. c. 15. Peccati reum teneri quemquam, quia non fecit, quod facere non potuit, summe iniquitatis & insanie est. Et lib. 3. de Lib. Arbit. c. 18. interrogat: Quis autem peccat in eo, quod nullo modo carere potest? Item c. 17. Hoc, inquit, brevissimum tene. Quocumque ista causa est voluntatis, si non ei potest resisti, sine peccato ei cedatur. Ergo vel casus Regii est impossibilis, vel debet dici, absolute esse in potestate talis hominis actum illum vitare.

Prætere, quando non urget tentatio, tunc, secundum Regium, liberè peccat, & tenetur media adhibere ad peccatum vitandum, cum tamen etiam tunc sciat, se frustrà in eo vitando laboraturum.

Si respondeas; ipsam revelationem per se non imponere aliquam necessitatem voluntati, ut patet in Christo, qui præcivit omnia opera sua, & tamen non ideo minus liberè ea exercuit; sed solum per accidens, quatenus homo apprehendit evitacionem sibi impossibilem, & consequenter impedit, ne vehementi inclinationi in eum actum possit resistere.

Contra; Christus etiam illos actus, ad quos summe erat inclinatus, & quos sciebat certò se eliciendos, nihilominus liberè elicit; ergo & talis homo liberè peccabit, estò habeat summam inclinationem ad illud peccatum, & præcivat certò peccatum futurum. Ratio est; quia non est futurum, nisi dependenter ab ipsius libera voluntate; possit quippe absolute non facere, si vellet; sicut Christus poterat, absolute loquendo quantum est ex parte voluntatis creata; illos actus non elicere, si voluisset; sicut ergo hoc sufficit ad rationem meriti, ita quoque sufficit ad rationem demeriti.

Respondeo itaque ad argumentum Regii; talem hominem scire, illud peccatum certò committendum, equidem non nisi ex libera sua voluntate; in tantum, ut etiam sciat eadem certitudine, quòd si adhiberet omnia media, quæ possent adhibere, si vellet, non peccaret. Igitur quòd peccet, vel non peccet, totum pendet ab ipsius libera voluntate; ac proinde quantumvis sciat, quòd ex mala sua voluntate commissurus sit certò peccatum; inde tamen non videtur excusari, quin omnia media necessaria debeat applicare ad non committendum peccatum.

Quamquam ergo in sensu composito peccatum certò eventurum sit, non tamen in sensu diviso, id est, supposito quòd Deus hoc revelaverit, certò eveniet, non vi revelationis, sed voluntatis humanæ; quam Deus prævidit, se determinaturum liberè in tempore ad actum illum peccati. Neque enim, inquit D. August. lib. 5. de Civit. cap. 10. ideo peccat homo, quia Deus illum peccatum præcivit: immo ideo non dubitatur ipsum peccare, cum peccat; quia ille, cuius præsentia falli non potest.... ipsum peccaturum

esse præcivit, qui si natus, omnino non peccat: sed si peccare noluerit, etiam hoc ille præcivit. Quocirca media, quæ adhibet talis homo, prorsus utilia sunt, quantum est ex ipsis; interim impediuntur à suo fine, quia non omnia adhibentur ex libera ejus voluntate; liberè enim omittit aliquid, quod est necessarium.

Hinc si ex libera voluntate mea pendet, conservare vitam meam, vel proximi, quamvis certò sciam, me non conservaturum, tamen teneor adhibere media, quæ hic & nunc sunt necessaria. Aliud foret, si pendèret à voluntate tertii; tunc enim mors illa mihi imputari non posset, tamen non adhiberem media, quæ judicantur hic & nunc futura inutilia. Si ergo Deus revelasset, quòd subtraheret, mihi auxilia sufficientia ad peccatum evitandum, sine dubio non deberem illa petere, neque adhibere media ad evitandum peccatum materiale; quia jam amplius non pendet à mea voluntate, ut eveniat, vel non eveniat; atque ita quòd evenit, vel non evenit, non potest mihi imputari.

Dices cum Regio; impossibile est, ut talis homo concipiat sensum divinum possibilem; nam sic deberet concipere, aut revelationem sibi non esse factam; aut in sua potestate esse efficere, ut facta non sit, quorum utrumque ei est impossibile, cum certò sciat factam; quod autem factum est, infectum fieri nequit.

Respondeo; in hoc ultimo manifestè involvitur sensus compositus. Concipere ergo potest & debet, pendere à sua libera voluntate, quòd revelatio facta sit; adeò quòd, si Deus prævidisset ipsum liberè non fuisse peccatum, revelatio non fuisset facta, & ita possibile est concipere sensum divinum.

Si inferas; ergo talis tenetur sperare Beatitudinem. Resp. conc. totum. Et ratio est; quia talis non destituitur auxiliis sufficientibus ad observanda omnia præcepta; & consequenter ad sperandam Beatitudinem, quæ ei possibilis est, & etiam futura, si faciat omnia quæ potest; ergo & potest, & consequenter tenetur sperare.

Dices; talis non potest apprehendere Beatitudinem, tanquam probabiliter futuram, quod necessarium est ad Spem. Respondeo: eum posse apprehendere Beatitudinem futuram, si faciat quod potest facere; idque videtur sufficere; nam sufficit, ut teneatur alia omnia præcepta adimplere, quæ sunt media ad Beatitudinem obtinendam, & ut talia præcipiuntur: Si vis ad vitam ingredi serva mandata. Matth. 19. v. 17. Si ergo ad media tenetur, & quidem ad omnia, quamvis sciat unum futurum, quod non implebit; quidni etiam similiter obligetur ad sperandum finem, tamen defectu unius medii ex libera voluntate illum non assequetur?

Quia, inquis, alia præcepta non sunt observata

aliquid est
difficile

aliquid est
difficile

239.
Objectio ex
Regio.

Solvitur.

Cui foret
revelatum
peccatum
finale de-
beret sperare
Beatitudinem.

240.
Objectio
solvitur.

Matth. 19.

241.
servatu

illud
potest
viter,
illib-
& non
non
Agri-
nquit
to in-
quod
n pec-
dum
aiak
deret,
eretur,
tationi
s, aut
video,
esse in
Cum
feriam
catum,
ri, ed
horatu-
lo tunc
recum-
ut vix,
incipiat
hic &
appre-
sumus
Unde
x parte
vitare,
fit im-
Deus
minato
in an
Coadju-
m pec-
catum
tempore
egium
homo,
etermi-
potest
sperare
nari.
tui hic
positis
338.
nien-
ego
renho
iplo
minus
modo
ipius
e, de-
estlate
i. Re. s. 46.
tract.

Alia duplex obiectio.

servatu impossibilia, sicut praeceptum spei. Præterea, alia praecepta non tantum obligant, in quantum sunt media assequendi Beatitudinem; sed etiam secundum se; quoniam & habent finem proprium, qui obtinetur, scilicet honestas ipsius operis, & etiam habere possunt finem Charitatis, quamvis non Beatitudinis. Instantia manifesta est in damnatis, qui peccant contra praecepta divina, tamen Beatitudo sit ipsis impossibilis.

Responsio ad primam.

Respondeo ad primum; est manifesta petitio principii; unde non suppositum, sed probatum oportet, praeceptum spei esse observatu impossibile; esse autem observatu possibile probatur; quia ipsa salus est possibilis; immo futura, si omnia fiant, quae possibilia sunt; adeoque damnatio pendet à libera voluntate operantis.

Responsio ad secundam.

Ex quo patet responsio ad II. & disparitas inter damnatos, & talem hominem adhuc vivum; quia damnatis Beatitudo absolute est impossibilis, quidquid ex parte sua faciant, ita ut non possint salvi fieri tamen velint; talis autem homo potest salvus fieri, si velit; ergo non mirum, si praeceptum spei obliget talem hominem; secus damnatos.

242. Instantia.

Instas; talis homo, sperando efficaciter Beatitudinem; saltem exterius & in actu exercito ostendit, se credere revelationem Dei posse esse falsam, & consequenter Deum forte fuisse mentitum; ergo non licet. Probatur Consequentia; quia illicite quis orat pro salute damnatorum; quia impossibilis est, & quia sic orans habet voluntatem contrariam voluntati divinae; ergo similiter in casu praesenti.

Solvitur.

Respondeo; disparitas jam est assignata, videlicet, quod in nostro casu salus sit possibilis, & quod Deus non velit damnationem, nisi dependentem à libera voluntate operantis; adeoque tali casu efficaciter sperans Beatitudinem, non ostendit in actu exercito, se credere revelationem Dei posse esse falsam; sed revelationem Dei dependere à libera voluntate hominis, quod verissimum est. Si quidem ut ait D. Hieronymus in cap. 26. Jerem. Non ex eo, quod Deus scit futurum aliquid, idcirco futurum est; sed quia futurum est, Deus novit. Ac proinde, teste D. Chrysostomo Homil. 60. in Matth. Non quia futura praedixit, idcirco eveniunt; sed quoniam omnia eventura erant, idcirco praedixit.

Joan. 12.

Propterea, inquit Evangelista Ioannes cap. 12. v. 39. & 40. non poterant credere (Judæi) quia iterum dixit Isaias: Excavavit oculos eorum, & induravit cor eorum: ut non videant oculis, & non intelligant corde, & convertantur, & sanentur eos. Ad quae verba D. August. tr. 53. in Joan. Hoc autem Propheta praedixit, quia Deus futurum esse prescivit. Quare autem non poterant si à me quaeratur, citò respondeo, quia volebant; malam quippe eorum voluntatem praedixit Deus, & per Prophetam

S. Aug.

revelavit ille, cui abscondi futura non possunt. Putas autem, quia propterea Judæi non tenebantur credere, aut efficaciter sperare Beatitudinem? Si dixeris; non licet nobis orare pro salute reprobatorum; ergo nec ipsis reprobis licet eam efficaciter sperare. Antecedens probatur ex D. Augustino lib. 21. de Civit. c. 24. Si de aliquibus Ecclesia ita certa esse, ut qui sunt illi, etiam nosset, qui licet adhuc in vita sint constituti, tamen praedestinati sunt in aeternam ignem ire cum diabolo, tam pro eis non oraret, quam nec pro ipso.

revelavit ille, cui abscondi futura non possunt. Putas autem, quia propterea Judæi non tenebantur credere, aut efficaciter sperare Beatitudinem?

Si dixeris; non licet nobis orare pro salute reprobatorum; ergo nec ipsis reprobis licet eam efficaciter sperare. Antecedens probatur ex D. Augustino lib. 21. de Civit. c. 24. Si de aliquibus Ecclesia ita certa esse, ut qui sunt illi, etiam nosset, qui licet adhuc in vita sint constituti, tamen praedestinati sunt in aeternam ignem ire cum diabolo, tam pro eis non oraret, quam nec pro ipso.

Respondeo, D. Augustinum intelligendum de oratione, quae oritur ex absoluta voluntate salutis; cum enim Deus non habeat absolutam voluntatem eos salvandi, Ecclesia, quae debet se conformare voluntati divinae, non potest pro eis orare ex absoluta voluntate salutis. Colligitur ex antecedentibus & consequentibus; nam ibi agit Augustinus contra eorum sensum, qui in iudicio Dei omnibus reprobis Sanctorum preces putant esse parcentes; ita sonat titulus illius cap. Quem sensum inde refutat, quia aliquum nulla causa est, cui non etiam nunc pro Diabolo, & Angelis eius oret Ecclesia, quam Magister Deus pro inimicis suis iussit orare.

Et infra sic ait: Si qui usque ad mortem habebunt cor impenitens, nec ex inimicis convertentur in filios, nunquid iam pro eis, id est, pro talium defunctorum spiritibus orat Ecclesia? Cur ita, nisi quia iam (scilicet post mortem) in parte diabolici computantur; qui dum essent in corpore, non sunt translati ad Christum? Atque indubie spiritibus talium defunctorum impossibilis est spes efficacis Beatitudinis; cum jam amplius non pendeat salus ab eorum libera voluntate, sicuti pendebat, dum adhuc erant in corpore.

Ceteroquin si Ecclesia sciret, infideles illos, qui post aliquot annos convertendi sunt ad fidem, damnandos esse propter peccata, quae post Baptismum committent, oraret nihilominus pro eorum conversione ad Deum, quod tamen pro Dæmone non facit; ergo locutio Augustini non est generaliter intelligenda.

Et aliunde, quemadmodum Deus, etiam postitâ praesentiâ damnationis Luciferi, voluit, quantum in se erat, ejus salutem, & sufficientia auxilia contulit: ita pariter Ecclesia, cognitâ hominis adhuc viventis reprobatione, potest ejus salutem, quantum in se est, velle, & ex illa voluntate gratias sufficientes pro eo postulare; & per consequens homo reprobis adhuc vivens, cognitâ sua reprobatione, adhuc potest, quantum in se est, efficaciter velle adhibere omnia media necessaria ad salutem, ad quae adhibenda habet gratias sufficientes; adeoque, quantum in se est, efficaciter desiderare finem, id est, ipsam salutem aeternam.

Ergo consimiliter, ut tandem revertamur ad Conclusionem, licet certò mihi conflet restant per

per revelationem, quod in tota vita mea non potero vitare, id est, non vitabo omnia peccata venialia, nisi ex speciali privilegio sequidem possum efficaciter, quantum est ex me, proponere, nunquam aliquod peccatum veniale committere; quia possum saltem physice omnia vitare, & à mea voluntate pender, quod non omnia vitentur, ita ut si facerem totum, quod possum facere, & debeo facere, nunquam venialiter peccarem.

Nec video quid difficultatis apprehendant quidam DD. in efficiendo sufficienti proposito omnium peccatorum venialium, quæ confessi sumus, quasi tantum vellemus nos accusare de frequentia seu collectione illorum; sicut quando Religiosus accusat se, quod passim transgrediar regularem observantiam, non acculat se de singulis transgressionibus seorsim, sed de collectione illa seu negligentia tali, & frequentis transgressionum, ad quod sufficit proponere vitare illam frequentiam; & ita, inquit, potest quis solum velle pro materia Confessionis dare frequentiam venialium, & non singula in particulari; hæc, inquam, speculatio, quæ non caret suis difficultatibus, ut videre poteris apud alios Auctores, & similes imaginationes, nullatenus sunt necessariae ad veritatem Confessionis peccatorum venialium communiter accidentium; quia communiter nullus commisit, & per consequens nullus confitetur omnia venialia, seu in omnibus speciebus; quæ occurrere possunt.

Est igitur non possit penitens omnia omnino venialia absolute vitare, quin in aliqua specie subinde peccet; poterit tamen omnia similia his, de quibus est confessus, proinde potest habere propositum efficacis omnia illa vitandi, quod absque dubio sufficit ad veritatem Confessionis, & per consequens, ut illa omnia remittantur.

Fateor, læpissimè homines relabuntur in eadem peccata venialia; ergo prius propositum non fuit efficax, negatur Consequèntia; nam relapsus illè oritur, non ex inefficacitate propositi, sed ex fragilitate humana, & nimia frequentia occasionum, quæ in causa sunt, ut propositum de se efficacis, id est, vi sua exclusivum peccati, facile evanescat, & expellatur per voluntatem contrariam.

Potè ad hoc, ut propositum aliquod de se sit efficacis, & sufficiens ad Sacramentum Penitentiae, non est necessarium, ut homo sibi persuadeat, quod semper in tali proposito sit perseveraturus, ita ut nunquam sit habiturus contrarium; si enim hoc esset necessarium, multi carerent non solum proposito efficaci non peccandi venialiter; sed etiam proposito efficaci non peccandi mortaliter, dum vix sibi possunt persuadere talem perseverantiam.

Unde communis sententia est, quod pro-

positum efficacis stare possit cum probabili, immo moraliter certo iudicio de reincidencia omnibus consideratis.

Sufficit ergo ad efficaciam propositi, quod tamdurum quam durat, non admittat voluntatem peccandi, etiam si spectata fragilitate humana, non possit homo semper, & pro omni occasione in proposito perseverare. Sed nunquid tale propositum habet, qui non vult deferere proximam occasionem peccati? Responso erit

CONCLUSIO X.

Caret efficaci proposito, qui non vult deferere occasionem proximam peccati; nisi fortè excuset grave damnum spirituale vel corporale, alioquin verè imminens, nec alio modo impedibile.

Coninck disp. 2. n. 130. Non videtur, inquit, requiri propositum ex se tam efficacis vitandi omnia venialia, sicut vitandi mortalia. Quia non ita tenemur vitare omnes occasiones peccandi venialiter, sicut occasiones peccandi mortaliter. Quare non tam firmiter tenemur illud proponere, atque hoc. Idem est de proposito adhibendi omnia media, quæ ad utramque vitacionem iudicantur aliquo modo necessaria. Teneor enim multo majorem operam dare, ut quæram media necessaria ad evitanda peccata mortalia, quam ad venialia. Hæc ille.

Et continuò infer: Unde sequitur, nos facilius posse absolvere relabentes in eadem peccata venialia, quam relabentes in eadem mortalia; quia hic relapsus sæpius est signum defectus necessarii propositi peccata impostum vitandi; relapsus verò frequens in peccata venialia non tam facile est signum defectus talis propositi, ad eorum remissionem necessarii, cum hoc possit contingere ratione frequentium occasionum peccandi, quas non ita tenemur vitare in venialibus, atque in mortalibus; præsertim quando hoc cum notabili incommodo fieret. Hucusque Coninck.

Quæ doctrina non caret difficultate, ut bene advertit Arriaga disp. 38. n. 38. quia, inquit, sicut mortalis occasionem tenemur vitare sub mortali, ita videmur obligari sub veniali ad vitandas occasiones venialis. Infero ergo, sicuti non efficaciter proponit emendationem, qui non vult vitare occasionem proximam peccati mortalis, nisi fortè iusta causa

Quid sufficit ad efficaciam propositi

247. Sententia Regii. non requirit propositum ex se tam efficacis vitandi omnia venialia, sicut vitandi mortalia.

248. non caret difficultate. Arriaga.